

Täysistunto

Tiistai 8.4.2025 klo 14.00—23.19

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 19/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Rantanen.

Keskustelu

14.54 **Sisäministeri Mari Rantanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansalaisuuslakia. Esitys koskee kansalaistamisen edellytyksinä olevia henkilöllisyyttä, nuhteettomuutta ja toimeentuloa. Nämä kuuluvat niihin edellytyksiin, joilla kansalaisuus voidaan myöntää Suomeen muuttaneelle ulkomaan kansalaiselle. Tavoitteena on uudistaa kansalaisuuslakia hallitusohjelman mukaisesti tiukentamalla kansalaistamisen edellytyksiä. Kyse on kansalaisuuslain uudistuksen toisesta vaiheesta.

Esityksessä ehdotetaan, että hakijan velvollisuutta selvittää omaa henkilöllisyyttään lisättäisiin. Nuhteettomuusedellytystä muutettaisiin siten, että seuraukset rikokseen syyllistymisestä olisivat entistä tuntuvammat. Toimeentulon pitäisi jatkossa olla turvattu. Kansallisen turvallisuuden arviointia ja yhteiskunnan turvallisuuden arviointia ennen kansalaisuuden myöntämistä korostettaisiin.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia myös kansalaisuuden menettämiseen. Ehdotettavat muutokset koskevat tilanteita, joissa kansalaisuuden voi menettää joko väärin tietojen antamisen perusteella tai syyllistymällä tiettyihin Suomen elintärkeitä etuja loukkaaviin rikoksiin.

Arvoisa puhemies! Esityksen pääasiallisena tavoitteena on tiukentaa kansalaistamisen edellytyksiä. Tavoitteena on toteuttaa hallitusohjelman kirjauksia, jotka koskevat edellytyksenä olevia selvitettyä henkilöllisyyttä, nuhteettomuutta ja toimeentuloa sekä kansalaisuuden menettämistä. Tarkoituksena on vahvistaa sitä lähtökohtaa, että kansalaisuuden saaminen edellyttää osoitusta onnistuneesta kotoutumisesta yhteiskuntaan. Tavoitteena on painottaa oman toimeentulon turvaamista ilman huomattavaa yhteiskunnan myöntämää tukea ja ottaa huomioon henkilön tosiasiallinen mahdollisuus työntekoon. Tämä voisi osaltaan kannustaa työkäisiä henkilöitä työmarkkinoille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Muissakin Pohjoismaissa hakijalta vaaditaan oman toimeentulonsa turvaamista. Tämä tulee myös tulevaisuudessa Ruotsin edellytykseksi. Esimerkiksi Tanskassa lähtökohtana on se, ettei hakija ole saanut tiettyjä sosiaalietuksia viimeisen kahden vuoden aikana. Ruotsissa on suunniteltu toimeentuloedellytystä, jonka täyttymiseen vaikuttaisi muun muassa se, minkä verran hakija on turvautunut toimeentulotukeen.

Tavoitteena on myös korostaa entisestään turvallisuuteen liittyvien riskien huomioimista ja yhteiskunnan sääntöjen noudattamista. Yleistä lainkuuliaisuutta voidaan pitää keskeisenä osoituksena onnistuneesta kotoutumisesta. Yhteiskunnan kannalta toivottava vaikutus olisi se, että kansalaisuuden saamisesta kiinnostunut henkilö sitoutuksi toimimaan valtion laissa säädettyjen normien puitteissa.

Esityksessä ehdotetaan nuhteettomuusedellytyksen tiukentamista siten, että rikoksesta seuraavia odotusaikoja pidennettäisiin yleisesti yhdellä vuodella. Lisäksi säädettäisiin, että kansalaisuutta ei myönnettäisi toistaiseksi, jos hakija olisi tuomittu syyllistymisestä erittäin vakavaan rikokseen. Tällaisia rikoksia olisivat esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset.

Kansallisen turvallisuuden arviointia koskevilla muutoksilla pyritään siihen, että mahdollisesti kansallista turvallisuutta uhkaavat seikat huomioitaisiin kansalaisuuden myöntämisestä harkittaessa nykyistä kattavammin.

Tavoitteena on myös se, että yhä useampi Suomen elintärkeitä etuja vaarantava rikos voisi johtaa kansalaisuuden menettämiseen. Jatkossa kansalaisuuden voisi menettää esimerkiksi terrorismin rahoittamiseen liittyvien rikosten perusteella nykyistä laajemmin. Myös maanpetosrikoksiin kuuluva luvaton tiedustelutoiminta voisi olla kansalaisuuden menettämisen perusteena. Kansalaisuuden voisi menettää tällaisen rikoksen perusteella, jos siitä olisi tuomittu vähintään kahden vuoden ehdottomaan vankeuteen. Nykyisin kansalaisuuden menettäminen edellyttää viiden vuoden vankeutta.

Lisäksi on tarkoitus parantaa viranomaisen mahdollisuutta puuttua väärin perustein myönnettyihin kansalaisuuksiin nykyistä tehokkaammin. Pyrkimyksenä on myös ennaltaehkäistä sellaista hakijan moitittavaa toimintaa, jonka vuoksi päätöksenteko perustuisi virheelliseen tietoon.

Arvoisa puhemies! Kansalaistamisen edellytysten muutokset vaikuttavat laajasti kansalaisuuden hakijoihin. Vuonna 2023 kansalaisuushakemuksen teki yhteensä yli 18 000 henkilöä. Eri muutokset voivat vaikuttaa siten, että hakemuksia tehdään aiempaa vähemmän. Lisäksi hakemuksiin saatetaan tehdä kielteisiä päätöksiä nykyistä enemmän.

Ehdotettava toimeentuloedellytys eroaa merkittävästi voimassa olevasta sääntelystä. Työttömyys voi jatkossa vaikuttaa kansalaisuuden saamisen mahdollisuuteen selvästi aiempaa enemmän. Toimeentuloedellytys ei täyttyisi, jos hakija olisi turvautunut työttömyysetuuteen tai toimeentulotukeen yli kolmen kuukauden ajan viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana.

Arvoisa puhemies! Kansalaisuuslain muutoksia toteutetaan kolmessa eri vaiheessa. Tässä esityksessä ehdotetaan muutokset kansalaisuuden saamiseen ja kansalaisuuden menettämiseen. Kokonaisuuteen kuuluvat myös jo tehdyt asumisajan muutokset, jotka tulivat voimaan viime lokakuussa. Seuraavassa vaiheessa on tarkoitus ottaa käyttöön kansalaisuuskoe, joka tullaan lisäämään uudeksi kansalaistamisen edellytykseksi. Kaikki nämä muutokset tulevat yhdessä vaikuttamaan siihen, millä tavoin kansalaisuuden voi jatkossa saada.

Tämä ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2025.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, oikein paljon kiitoksia esittelystä. — Sitten taidetaan mennä puhujalistaan. — Edustaja Keskisarja.

15.00 Teemu Keskisarja ps: Arvoisa puhemies! ”Yksittäistapaus” oli taannoin tiedotusvälineissä niin yleinen sana, että merkitys hapertui huumoriksi, vaikka ulkolaisten vakavissa rikoksissa ja sopeutumattomuudessa ei ole mitään naureskelemista. Menköön ”yksittäistapaus” nyt kuitenkin uusiokäyttöön vähäpätöisessä puheenvuorossani. Yksittäistapaus elelee Suomessa iät ajat, syystä tai toisesta ei opi suomen kieltä, ei työskentele, tulee toimeen etuuksilla, jämähtää kotouttamisteollisuuden raaka-aineeksi, pyörii monikulttuuripiirissä, pitäytyy kaukomaalaisen uskontonsa opinkappaleissa ja vaatekappaleissa, potee vaikeuksia Suomen lain kunnioittamisessa.

Hallituksen esitys tunnistaa tämän yksittäistapauksen. Yksittäisillä taikka kaksittaisilla ja lukemattomillakin tapauksilla on ihmisarvo, totta kai. En halveksi kenenkään vakauksusta taikka elämäntapaa. Hyvänsuopaan sävyyn vain totean, että Suomen kansalaisuuden ehtojen tiukennus tulee tositarpeeseen. Yksittäistapauksille emme sano ”tervetulua Finlandiaan” vaan ”tervemenoa monikulttuurilandiaan”.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

15.02 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Suomen kansalaisuuden tulee olla palkinto eikä yleismaailmallinen ihmisoikeus. On täysin oikeudenmukaista vaatia, että tänne pysyvästi muuttavien tulee toimia rehellisesti, noudattaa lakeja ja huolehtia omasta toimeentulostaan. Siksi kansalaisuuslakia muutetaan tällä kaudella kolmessa eri vaiheessa.

Ensimmäisessä vaiheessa viime vuonna kansalaisuuden saamisen edellyttämää asuminen pidennettiin viidestä vuodesta kahdeksaan vuoteen.

Toisen vaiheen muutokset on nyt tuotu eduskunnan käsiteltäviksi. Tässä vaiheessa tehdään lukuisia perusteltuja tiukennuksia. Asiakirjanäytön merkitystä ja hakijan omaa aktiivisuutta oman henkilöllisyytensä todistamisessa lisätään. Jatkossa passin saamiseen ei riitä pelkkä aikaraja, että henkilöllä on ollut kymmenen vuotta muukalaispassi, vaan henkilön tulee aktiivisesti pyrkiä hankkimaan kansalaisuusvaltionsa passi ja pystyä asiakirjojen avulla todistamaan, että on esimerkiksi ottanut yhteyttä kotimaansa viranomaisiin sen hankkimiseksi, ja tekosyyksi tähän ei tule kelpaamaan esimerkiksi se, että hakijalla ei olisi rahaa matkustaa hakemaan passia.

Lisäksi lakiin lisätään uusi pykälä, jonka nojalla kansalaisuus voidaan jättää myöntämättä kansallisen turvallisuuden perusteella. Maahanmuuttovirasto voi pyytää tätä varten suojelupoliisilta ja keskusrikospoliisilta arvioita henkilöistä.

Nuhteettomuusvaatimusta kiristetään. Rikokseen syyllistymisen seuraukset kansalaistamiseksi tulevat tuntuvammiksi. Rikokseen syyllistymisen jälkeen on jatkossa odotettava pidempään ennen kuin voi hakea kansalaisuutta.

Toimeentuloedellytystä tiukennetaan. Tästä lähtien riittäväksi toimeentuloksi ei katsota tukien varassa elämistä, vaan työikäisen hakijan tulee osoittaa, että hän tosiasiallisesti turvaa itse toimeentulonsa Suomessa. Tähän ei siis voi vain tulla elelemään toimeentulotuen tai työttömyyskorvausten varassa. Sen mahdollisuus altistaisi sosiaaliturvamme hyväksikäytölle, eikä todellakaan Suomella ole siihen varaa.

Kansalaisuuden voisi jatkossa menettää, mikäli antaa vääriä tietoja tai syyllistyy tiettyihin Suomen elintärkeitä etuja loukkaaviin rikoksiin. Kansalaisuuden voi menettää, mikäli

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

se on aikanaan saatu petollisin keinoin. Nykyisen viiden vuoden sijaan sen voi jatkossa menettää vielä jopa kymmenenkin vuoden kuluttua, mikäli viranomaiset saavat jälkikäteen tietoja, joiden perusteella kansalaisuus olisi alun perin jätetty myöntämättä. Kansalaisuuden voi muutenkin menettää nykyistä helpommin, esimerkiksi jos syyllistyy maanpetokseen tai terrorismirikokseen. Tähän asti se on ollut mahdollista vain, jos kyseessä on törkeä valtiopetos, terroristisessa tarkoituksessa tehty murha tai terrorismirikoksen rahoittaminen.

Arvoisa puhemies! Nykyisessä maailmantilanteessa on täysin välttämätöntä huomioida kansallinen ja kansalaisten turvallisuus kaikissa päätöksissä. Lisäksi meillä on oikeus olla ylpeitä suomalaisuudesta ja Suomesta. Jatkossa Suomen kansalaisuuden saaminen on vaivannäön tulos sekä todiste onnistuneesta kotoutumisesta ja yhteiskuntamme periaatteiden kunnioittamisesta. Kun asetamme näitä perusteltuja ehtoja kansalaisuuden saamiselle, opetamme myös maahanmuuttajia arvostamaan uutta kotimaataan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen.

15.07 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä tosiaankin hallitus esittää tiettyjä tiukennuksia Suomen kansalaisuuden saamiseen ja kansalaisuuslakiin. Suhtaudun tähän hallituksen esitykseen myönteisesti.

Tätä kansalaisuuslakiahan hallitus nyt uudistaa jo toisen kerran, tai nyt on toinen osauudistus. Siihen ensimmäiseen suhtauduimme keskustassa hieman kriittisemmin, koska olimme halunneet, että hyvin kotoutunut henkilö voi myös saada kansalaisuuden nopeammin, mutta tässä nämä esitetyt muutokset, nuhteettomuus ja sitten nämä tiettyihin rötöksiin tai rikkeisiin liittyvät asiat, ovat mielestäni aivan kohtuullisia vaatimuksia. Jos syyllistyy täällä rikoksiin, varsinkin näihin vakavampiin, niin minun mielestäni meillä suvereenina valtiona on kyllä oikeus vaatia Suomen kansalaisiksi hyväksyttäviltä nuhteettomuutta — tietenkin muistaen sen, että emme me suomalaiset itsekään siihen aina pysty, kun katsomme meidän oikeuslaitoksessa annettuja tuomioita. Mutta periaatteena näin keskustan näkökulmasta katsottuna tämä on oikeinkin hyvä.

Tämä kaksoiskansalaisten Suomen kansalaisuuden menettäminen silloin, kun on terrorismi-, maanpetos- tai valtiopetosrikos, on kyllä mielestäni ihan hyvä uudistus ja tarpeellinenkin, koska ei voi olla niin, että meillä voi toimia Suomea vastaan ilman, että siitä sitten tulee seuraamuksia, varsinkaan sitten, jos toimii sen toisen valtion lukuun, jonka kansalainen myös on.

Käsitlemme tätä hallintovaliokunnassa ja käymme siellä huolellisesti kuulemiset läpi. Kuulemme eri tahoja ja katsomme sitten, minkälainen kokonaiskuva tästä hallituksen esityksestä piirtyy.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli.

15.09 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä korostetaan lähtökohtaa, että kansalaisuuden saaminen edellyttää osoitusta onnistuneesta kotoutumisesta yhteiskuntaan. Lisäksi tarkoituksena on korostaa entisestään turvallisuuteen liittyvien riskien huomioimista ja yhteiskunnan sääntöjen noudattamista. Suomalaiseen yhteiskuntaan kuuluu eläminen yhteiskunnan sääntöjen mukaisesti. Se on ikään kuin tehdasasetus jokaiselle kansa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

laiselle, tai ainakin pitäisi olla. Kysymys on mielestäni myös toisten turvallisuuden ja arvojen kunnioittamisesta.

Sääntöjen noudattamista on perusteltua edellyttää myös heiltä, jotka tavoittelevat Suomen kansalaisuutta. Tulevaisuudessa erittäin vakavaan rikokseen syyllistyminen voisi johtaa kansalaisuuden pysyvään epäämiseen. Kansalaisuuden voisi menettää maanpetos-, valtiopetos- tai terrorismirikokseen syyllistymisen perusteella, mikäli lain mukaan rikos on niin vakava, että siitä voisi seurata kuuden vuoden vankeusrangaistus. Ja edelleen jatkossa kansalaisuuden saamiseksi ei olisi riittävää, että hakijan toimeentulo perustuisi pelkästään työttömyysetuuteen tai toimeentulotukeen. Pidän hallituksen esitystä esitetyssä muodossa kannatettavana, ja kiitos ministerille asian eteenpäinviemisestä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

15.11 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Suomen kansalaisuus on osa yhteisöön kuulumista, vastuun ottamista ja luottamusta. Kansalaisuuden mukana saa oikeuksia, mutta se edellyttää myös velvollisuuksien täyttämistä. Tänäkin käsittelyssä oleva hallituksen esitys kansalaisuuslain muuttamisesta on selkeä ja tarpeellinen askel kohti turvallisempaa ja kestävämpää maahanmuuttopolitiikkaa. Kansalaisuuden tulee olla porkkana ja palkinto onnistuneesta kotoutumisesta, ei automaatio eikä pelkkä papereita pyörittävä prosessi.

Arvoisa rouva puhemies! Esitys tiukentaa kansalaisuuden saamisen ehtoja. Henkilöllisyys on kyettävä selvittämään luotettavasti, nuhteettomuus on osoitettava, ja toimeentulo on hankittava omalla työllä eikä pelkästään sosiaaliturvalla. Tämä on reilua paitsi veronmaksajillemme myös heille, jotka tekevät parhaansa kotouttamisen eteen. Samalla esitys laajentaa kansallisen turvallisuuden huomioon ottamista. Mielestäni on oikein, että kansalaisuutta ei voi saada eikä säilyttää, jos henkilö on syyllistynyt vakaviin rikoksiin, jotka loukkaavat yhteiskuntamme arvoja. Kansalaisuuden tulee edellyttää sitoutumista Suomen lakeihin, arvoihin ja turvallisuuteen. Tämä kaikki rakentaa kokonaisuutta, jossa kansalaisuutta ei myönnetä kevyin perustein vaan se ansaitaan selkeiden ja oikeudenmukaisten kriteerien perusteella.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän esityksen ytimessä on turvallisuus. Kun linja on selkeä ja luottamus kasvaa, kansalaisuus ei ole itsestäänselvyys vaan ansaittu osoitus siitä, että yksilö haluaa kuulua suomalaiseen yhteiskuntaan. Hän haluaa jakaa myös yhteiskuntamme vastuut, eikä vain hyötyjä.

Kannatan esitystä ja pidän sitä tärkeänä merkinä siitä, että Suomi kulkee turvallisuuden ja selkeyden tietä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

15.13 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus ehdottaa tiukempaa kansalaisuuslakia, joka tulisi voimaan lokakuussa 2025. Uuden lain mukaan hakijan täytyisi todistaa henkilöllisyytensä entistä kattavammin ja pelkkä maassaoloaika ei riitä kansalaisuuden saamiseksi. Kansalaisuutta ei myöskään saa, jos vaarantaa Suomen turvallisuuden, ja vakavista rikoksista ei saa kansalaisuutta lainkaan. Työttömyystuki tai toimeentulotuki yli kolmen kuukauden ajalta estää kansalaisuuden saamisen, pois lukien lapset, vanhukset

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

ja sairaat. Kansalaisuuden voi menettää valehtelemalla tai syyllistymällä vakaviin rikoksiin. Suomeen ei tulla elämään sosiaaliturvalla.

Arvoisa rouva puhemies! Edellä olevat kohdat ovat osa niitä maahanmuuttoon liittyviä kiristyskiä, joita perussuomalaiset kannattajilleen lupasivat. Kokonaisuudessaan maahanmuuton kiristykset ovat mittavia ja vaikuttavia. Näillä toimilla me turvaamme Suomen kansakunnan hyvinvoinnin ja jatkuvuuden. Meidän on keskityttävä aina ensin oman maan kansalaisten, suomalaisten, arkeen ja turvallisuuteen. Kiitän sisäministeri Rantasta tämän asian tuomisesta eduskuntaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen.

15.15 Jorma Piisinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelmakirjausten kokonaisuus kuvastaa sellaista lähestymistapaa, jossa kansalaisuuden saaminen nähdään tavoiteltavana kotoutumisprosessin tuloksena. Kansalaisuuslain sääntelyn kannalta tämä tarkoittaa kansalaistamisen edellytysten tiukentamista, jolloin kansalaistamisen tarkastelussa painottuu nykyistä enemmän henkilön oma aktiivinen toiminta. Kansalaisuuden saamiseksi henkilön tulee osoittaa sitoutumista yhteiskuntaan muun muassa hankkimalla sellaisia tietoja ja taitoja, joita yhteiskunnan täysivaltaiselta jäseneltä katsotaan edellytettävän. Kansalaisuuden saamisen näkökulmasta tällaisina tavoiteltavina seikkoina pidetään muun muassa oman toimeentulon hankkimista esimerkiksi työnteolla, kielen ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta sekä yhteiskunnan sääntöjen noudattamista. Tämän esityksen ehdotuksissa painottuu erityisesti oman toimeentulon hankkimisen ja yhteiskunnan sääntöjen noudattamisen merkitys.

Kansalaisuuden myöntämiseen voi liittyä myös kansallista turvallisuutta vaarantava uhka riippumatta siitä, minkälainen hallinnollinen menettely kansalaisuuden saamista koskee. Mahdollisessa kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvassa uhassa on kyse seikoista, jotka liittyvät henkilön toimintaan tai käyttäytymiseen, esimerkiksi terrorismiin tai vakoiuun. Yhteiskunnan edun kannalta on välttämätöntä, että tällaiseen haitalliseen ja turvallisuutta vakavasti vaarantavaan toimintaan voidaan puuttua. Siten kansallista turvallisuutta koskeva edellytys on sellainen, jonka tulisi lähtökohtaisesti täytyä kaikkien Suomen kansalaisuutta hakevien henkilöiden kohdalla ja jonka täyttymistä voitaisiin arvioida kaikissa tilanteissa. Tähän nähden on ongelmallista, että kansalaisuutta ei voida ilmoitusmenettelyssä jättää myöntämättä, jos on perusteltua syytä epäillä, että kansalaisuuden myöntäminen vaarantaisi kansallista turvallisuutta.

Edellä mainituin perustein kansalaisuuslaissa olevaa sääntelyä olisi tarpeen muuttaa, jotta kansalaisuus voitaisiin jättää myöntämättä kansallisen turvallisuuden perusteella myös silloin, kun hakija on tehnyt kansalaisuusilmoituksen.

Samalla lain sanamuodoissa käytettyä termiä olisi tarpeen ajantasaistaa. Kansallista turvallisuutta koskeva säännös tulisi lakiteknisesti sijoittaa lain yleisiin säännöksiin, jolloin sääntely ei koskisi vain hakemusmenettelyä vaan myös ilmoitusmenettelyä. Siten kansallisen turvallisuuden arvioiminen olisi jatkossa keskeinen ja perustavanlaatuinen osa menettelyä kansalaisuutta myönnettäessä. Kansalaisuutta ei myönnettäisi, jos olisi perusteltua syytä epäillä, että kansalaisuuden myöntäminen vaarantaisi kansallista turvallisuutta. Jatkossakin keskeistä olisi suojelupoliisin arvio, minkä vuoksi Maahanmuuttoviraston tulisi voida pyytää lausuntoa suojelupoliisilta myös ilmoitusmenettelyssä.

Kiitos ministeri Rantaselle hyvästä esityksestä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki. — Joudumme lopettamaan tuossa noin 25 yli.

15.19 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Tervehdin ilolla näitä hallituksen esityksiä, joita sisäministeri Rantanen tässä salissa esittelee. Tässä hallituksen esityksessä käsitellään kansalaisuuslain muuttamista. Esityksessä ehdotetaan muutoksia henkilöllisyyttä, nuhteettomuutta ja toimeentuloa koskeviin kansalaistamisen edellytyksiin.

Hakijan velvollisuutta selvittää omaa henkilöllisyyttään lisättäisiin. Nuhteettomuusedellytystä muutettaisiin siten, että rikokseen syylistymisestä johtuvat seuraukset olisivat entistä tuntuvammat. Toimeentulon osalta edellytettäisiin jatkossa turvattua toimeentuloa. Lisäksi korostettaisiin kansallisen turvallisuuden arvioinnin merkitystä kansalaisuuden saamisen kannalta. Kansalaisuuden menettämiseen ehdotetaan muutoksia tilanteissa, joissa kansalaisuuden voi menettää joko väärin tietojen antamisen perusteella tai syyllistymällä tiettyihin Suomen elintärkeitä etuja loukkaaviin rikoksiin.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys toteuttaa sellaista politiikkaa, jota perussuomalaiset ovat pitkään ajaneet ja joka linjattiin maahanmuuttopoliittisessa ohjelmassamme vuonna 2023 ennen eduskuntavaaleja. Puhuimme vaalien alla paljon maahanmuuttopoliitiikan kiristämisestä, ja juuri näin olemme tehneet ja tulemme jatkossakin tekemään. Syy, miksi kansalaisuuslakia kiristetään, on siinä, että Suomen kansalaisuus on arvokas ja tavoittelemisen arvoinen asia. Se ei saa olla ilmaista jakotavaraa, vaan se pitää ansaita palkinnoksi onnistuneesta kotoutumisesta. Siksi tahdomme, että vaatimuksia muutetaan vastaamaan tätä ajatusta. Mielestäni vaatimukset ovat kohtuulliset, koska Suomen kansalaisuus tuo mukanaan myös oikeuksia.

Arvoisa puhemies! Kansalaisuuden saaminen ei tule olemaan jatkossakaan ongelmallista niille maahanmuuttajille, jotka sopeutuvat kulttuuriimme ja ennen kaikkea työllistyvät rakentamaan tätä yhteiskuntaa eli integroitumaan. Toimeentuloedellytys tarkoittaa sitä, että maahanmuuttajan on huolehdittava itse toimeentulostaan eikä hänelle jää vaihtoehtoksi kotona makoilu, ellei se sitten tapahdu omaan piikkiin. Suomalaisella veronmaksajalla ei ole tällaiseen hyväntekeväisyyteen euroakaan ylimääräistä.

Myöskään ulkomaalaistaustaisten rikollisten hyysääminen ja sijoittaminen meidän viiden tähden vankiloihimme ei ole kestävä. On aivan oikein, että sellainen henkilö, joka ei kykene elämään ihmisiksi Suomessa, ei myöskään kansalaisuutta saa. Eikö tämä ole ihan maalaisjärkinen ratkaisu?

Kiitos sisäministeri Rantaselle ja koko hallitukselle tästä tarpeellisesta maahanmuuttopoliitiikan uudistuksesta. On hienoa nähdä, miten tämä sektori menee ryminällä eteenpäin vastuullisempaan ja yhteiskunnallisesti turvallisempaan suuntaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ehditään vielä yksi ottaa. — Edustaja Elomaa.

15.22 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kansallinen turvallisuus on kaikkein tärkein asia. Sen kanssa ei leikitä. Suomen passi on hyvin arvokas, yksi maailman vahvimista passeista. Se takaa rajattoman työskentely- ja muutto-oikeuden koko EU:n alueella ja kaikissa Pohjoismaissa. Lisäksi sen avulla voi matkustaa viisumivapaasti merkittävään osaan maailman valtioista. Suomen passi ei saa olla alennusmyynnissä, vaan se on ansaittava.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Tällä lakiesityksellä toteutetaan hallitusohjelman maahanmuuttopoliittista linjaa. Hakijalta on edellytettävä nuhteettomuutta, ja hänen on todistettava muun muassa riittävä toimeentulo. On hyvin tärkeää, että Suomen passin saavat ne maahanmuuttajat, jotka ovat omalla toiminnallaan ja käytöksellään todella sen ansainneet. Perussuomalaiset ovat alleviivanneet aina sitä asiaa, että Suomen passi pitää ansaita.

Kiitos ministeri Rantaselle vahvasta toiminnasta turvallisuutemme eteen, viitaten myös edellä olevaan asiaan, jossa käsiteltiin rajaturvallisuutta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri vielä vastaa. Kolme minuuttia.

15.23 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Vielä tähän lyhyesti totean, että tämä esitys on, kuten oli edellinenkin kansalaisuuslakia muuttava esitys, hyvin poikkeuksellinen ja historiallinen. Meillä ei ole 20 vuoteen tehty tällaista remonttia kansalaisuuslakiin, ja kuten tästäkin esityksestä voidaan havaita, niin tässä on ihan todellinen paradigman muutos tämän kansalaisuuden myöntämisen osalta. Jos aiemmin tässä maassa ajateltiin, että ihminen kotoutuu antamalla Suomen kansalaisuus, niin nyt ajatellaan toisinpäin. Ensin pitää kotoutua, ja siitä palkintona voi saada Suomen kansalaisuuden, joka on ihan valtavan arvokas asia, ja Suomen passin, joten siihen nähden tämä on ihan äärimmäisen merkittävä esitys ja totta tosiaan kiristää myöskin kansalaisuuden saamisen ehtoa.

Kaiken takana ovat oikeastaan hallitusohjelmassa punaisena lankana kulkevat asiat, jotka liittyvät maahanmuuttopolitiikkaamme. Toinen on turvallisuuden lisääminen, ja toinen on väärinkäytösten vähentäminen. Tämä on se punainen lanka, jota oikeastaan kaikissa esityksissä noudatetaan, niin myös tämän kansalaisuuden osalta, mutta tämän esityksen se ihan perimmäinen tausta on nimenomaisesti se, että Suomeen hyvin kotoutuvat ihmiset lopulta sitten saavat kansalaisuuden.

Jos ajatellaan nyt näitä edellytyksiä, niin me pääsemme näillä, jos ei nyt, niin aivan tuotta pikaa, kaikki Pohjoismaat aika lailla samalle tasolle. Meidän naapurimaamme Ruotsi on tekemässä näitä muutoksia. Heillä ne kestävät ehkä hieman pidempään. Tanska ja Norja ovat näissä jo pidemmällä. Siinä mielessä me emme millään tavalla poikkea tästä yleispohjoismaalaisesta linjasta vaan pikemminkin pyrimme aika lailla yhdenmukaiseen järjestelmään. Ehkä voidaan ajatella myöskin niin, että eivät nämä kohtuuttomia vaatimuksia ole. Lopulta jos ajatellaan, että kun olet rehellinen, et tee rikoksia ja käyt töissä, niin niillä pärjää aika pitkälle, ja mielestäni se on vähintä, mitä voimme täällä Suomessa kansalaistettavilta odottaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.26.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 23.14.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Edustaja Sillanpää poissa, edustaja Vestman poissa. — Edustaja Savio, olkaa hyvä.

23.14 Sami Savio ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Kuten tässä edellä rajaturvallisuuslain jatkon osalta, pidän myös tätä hallituksen esitystä kansallisuuslain muuttamiseksi erittäin kannatettavana, ja se on myös täysin perussuomalaisten pitkän linjan mukainen esitys. Esitys myös korostaa sitä, että kansalaisuutta hakevan tulee osoittaa kykynsä kotoutua Suomeen, ja vasta sen jälkeen hänelle voidaan myöntää kansalaisuus, mikäli hän sitä päättää hakea.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä korostuu kolme seikkaa. Ensinnäkin toimeentulon osalta ehdotettavien muutosten tavoitteena on painottaa hakijan, kansalaisuutta hakevan henkilön, oman toimeentulon turvaamisen merkitystä osoituksena onnistuneesta kotoutumisesta. Nuhteettomuusedellytykseen esitetyillä muutoksilla puolestaan korostetaan yhteiskunnan normien noudattamisen merkitystä. Kolmantena seikkana kansalaisuuden hakijan on osoitettava aktiivisuutta henkilöllisyytensä osoittamisessa. Nämä kaikki kolme ovat erittäin tärkeitä uudistuksia ja myös pohjoismaisen linjan mukaisia.

Arvoisa puhemies! Hallitukselta on myös tulossa eduskuntaan esitys kansalaisuuskoosteesta, ja tervehdin sitäkin uudistusta suurella ilolla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harakka.

23.16 Timo Harakka sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä toinen osa kansalaisuusehtojen kiristämisestä on aivan yhtä kielteinen kuin ensimmäinen ja oletettavasti myöskin kolmas osa tästä paketista. On moitittavaa, että ne tuodaan tällä tavalla ripotellen, jolloin kokonaiskuvaa ja kokonaisuudistusta ei päästä eduskunnassa käsittelemään vaan tehdään paloittain kiristyskiä, jotka selkeästi herättävät maahanmuuttajayhteisöissä negatiivisia tunteita.

Olen itse eduskunnan Intia-ystävyyssryhmän puheenjohtaja, ja täytyy sanoa, että nämä yhteisöt, jotka ovat vakiintuneet Suomeen ja joissa suuri osa on merkittäviä veronmaksajia tässä yhteiskunnassa, kokevat vähintäänkin loukkaavana sen, että yhteiskunta ja tämä hallitus viestittää, että Suomeen tulijat eivät ole erityisen tervetulleita, varsinkaan kansalaisiksi, jotka pääsevät itse äänestämään, olemaan ehdokkaina ja päättämään yhteisen kotimaan asioista.

Se, että muualla syntyneiltä vaaditaan sellaista nuhteettomuutta ja sellaisia toimeentuloedellytyksiä, joita Suomeen onnekkaisesti syntyneiltä ei vaadita, osoittaa melkoista eettistä valikoivuutta. Ei olekaan ihme, että useimmat lausunnonantajat ovat suhtautuneet tähän penseästi ja jopa vaatineet näiden ehtojen joko lieventämistä tai poistamista, enkä voi olla kuin samaa mieltä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.